

Тіора О. С.,

аспірант кафедри граматики англійської мови
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

КАТЕГОРІЯ КІЛЬКОСТІ В ТЕОРЕТИЧНОМУ ВИМІРІ

Анотація. У статті подано огляд наявних концепцій категорії кількості в її онтологічному, гносеологічному й лінгвістичному аспектах, а також визначено найбільш актуальні проблеми та питання для подальшого вивчення.

Ключові слова: понятійна категорія кількості, мовна категорія квантитативності, функціонально-семантична категорія кількості, одиничність, множинність.

Постановка проблеми. Кількість є невід'ємною властивістю будь-якого об'єкта реального світу. У процесі пізнання людиною навколишньої дійсності онтологічна кількість відображається у свідомості як відповідна понятійна категорія, яка у свою чергу знаходить вираження в мові, утворюючи мовну категорію кількості.

Як одна з універсальних, найбільш всеохоплюючих і багатогранних категорій мислення сучасної людини категорія кількості привертає увагу дослідників у різних сферах, у тому числі й лінгвістів. Особливо посилюється інтерес до понятійних категорій у лінгвістиці кінця ХХ століття у зв'язку з розвитком когнітивної лінгвістики, яка розглядає мову з точки зору її нерозривного зв'язку зі свідомістю, як основний інструмент мислення. Проте, незважаючи на велику кількість присвячених їй робіт, у лінгвістиці немає комплексних, міждисциплінарних досліджень категорії кількості, що свідчить про актуальність цієї теми.

Метою статті є аналіз наявних концепцій категорії кількості в її онтологічному, гносеологічному й лінгвістичному аспектах та виявлення її найбільш актуальних проблем і питань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з позицією, якої дотримується більшість сучасних дослідників, категорія кількості – це універсальна логічна категорія, яка є відображенням одного з найбільш загальних властивостей буття – його кількісної визначеності [1, с. 9; 2, с. 10; 3, с. 122]. Деякі ж дослідники вважають її не просто процесом відображення, а його результатом [4, с. 4], ще інші – результатом пізнання кількісних параметрів дійсності [5, с. 12]. У лінгвістиці існує також позиція, прихильники якої не вважають за потрібне диференціювати поняття «відображення кількісних характеристик буття» та «його результат», розглядаючи обидва як єдину мисленеву категорію кількості [6, с. 4].

У безкінечному розмаїтті дійсності всі види й форми матерії характеризуються кількісною та якісною визначеністю, які в онтології існують у нерозривній єдності. Тому **логічна категорія кількості** є тісно пов'язаною з категорією якості [6, с. 3; 7, с. 102; 5, с. 10]. На думку Г.В.Ф. Гегеля, кількість відрізняється від якості тим, що якість характеризує предмет однозначно, зміна якості призводить до зміни предмета, тоді як кількісні зміни необов'язково перетворюють його на іншу річ [7, с. 105]. Єдність кількості та якості називається мірою, яку Г.В.Ф. Гегель вважав якісно визначеною кількістю. Перебільшуючи міру, кількість переходить у якість. На переконання Г.В.Ф. Гегеля, категорії кількості, якості та міри утворюють головну триаду буття [8, с. 257].

Основою для формування універсальних категорій мислення є спільні для всіх людей інтелектуальні процеси осмислення дійсності. Кількість є невід'ємним атрибутом кожного реального об'єкта, а її концептуалізація – необхідною сходинкою пізнання навколишнього світу. Отже, логічна категорія кількості є похідною щодо кількості як онтологічної сутності особливостей об'єктів дійсності [5, с. 11].

Одним із перших, хто запропонував визначення **онтологічної кількості**, був Арістотель. На його думку, кількість – це те, що можна поділити на складові частини, кожна з яких (буде їх дві або більше) є за своєю природою чимось одним і визначеним «дещо» [9, с. 164]. Інакше кажучи, основними ознаками категорії кількості, на думку Арістотеля, є наявність складання в межах цілого та певний характер цих складових [10, с. 136]. Це визначення стало основою для подальшої розробки й уточнення поняття кількості. «Філософський словник» визначає кількість як таку об'єктивну визначеність об'єкта, завдяки якій (реально чи уявно) його можна розділити на однорідні частини та зібрати ці частини в єдине ціле, тобто однорідність, подібність, схожість частин або предметів – характерна риса кількості [11, с. 240]. Такої ж думки дотримуються Л.Д. Чеснокова [4, с. 4] та Л.П. Колоколова [1, с. 9]. К.Н. Симонова та Н.І. Кондаков дещо розширюють наведене визначення, розуміючи під кількістю, окрім об'єктивної визначеності об'єкта, також сукупність властивостей, що вказують на величину об'єкта та його розмір [12, с. 252; 6, с. 3].

Різноманітність реальних предметів і притаманних їм кількісних характеристик дає можливість виділити різні види кількості. Першу спробу дати класифікацію кількості зробив Арістотель. Спираючись на поняття преривності й непереривності, він розрізняв **множину** та **величину**. На його переконання, множина – це те, що можна поділити на дискретні частини, що визначається за допомогою рахунку. Величина ж – те, що можна поділити на неперервні частини, що визначається за допомогою виміру [9, с. 164]. Наслідуючи Арістотеля, арабські вчені-перипатетики також розрізняли кількість преривну й неперервну. Частини преривної кількості спільних меж не мають. Натомість неперервна кількість може розділятися на окремі частини, для яких можна знайти спільні межі. Ці два твердження (Арістотеля та арабських перипатетиків) призвели, на думку В.Г. Субіча, до того, що кількість стала розглядатися як преривне число та неперервна величина [13, с. 6].

Такий поділ кількості на множину (число) і величину зберігається в науці донині, про що свідчать роботи таких дослідників, як З.Я. Тураєва, Я.Г. Біренбаум [3, с. 124] (розчленована / нерозчленована кількість), І.Ю. Кузіна [14] (преривна/неперервна кількість), О.М. Медвідь [5, с. 10] (дискретність/аморфність), М.В. Щетнікова [7, с. 105] (дискретно-зчислена/неперервно-вимірювана кількість), К.Н. Симонова [6, с. 3] (преривна (дискретна)/неперервна кількість), Н.Г. Мінгазова [2, с. 10] (дискретна/недискретна кількість) та інші.

К.Н. Симонова вважає неперервність і дискретність основними ознаками кількості, оскільки «кількість завжди являє

собою *щось ціле*, хоча одночасно складається з деякої *множини однорідних елементів*» [6, с. 4]. У понятті ж преривності, на думку дослідника, відображаються окремі ланки, події в суцільному однорідному процесі, наприклад, роздільність то-того собі буття, тоді як неперервність відображає цілість, тотальність однорідного буття.

І.Ю. Кузіна в різновиді неперервної кількості додатково виділяє опозицію *екстенсивної* та *інтенсивної* кількості. Поняття екстенсивної та інтенсивної кількості було введено І. Кантом та Г.В.Ф. Гегелем. Під екстенсивною кількістю І. Кант розумів дискретну кількість, а Г.В.Ф. Гегель – множинність. Інтенсивну величину обидва філософи розглядали як ступінь вираження властивостей предмета [15, с. 2–3]. І.Ю. Кузіна розуміє ці поняття дещо інакше, вважаючи, що екстенсивна кількість пов'язана з протяжністю об'єктів у просторі й часі, інтенсивна ж – зі ступенем розвитку внутрішніх властивостей об'єкта [14].

Окрім поділу кількості на дискретну й неперервну, який прийнято більшістю дослідників, існують також спроби виділити ще декілька різновидів кількості. Так, З.Я. Тураєва, Я.Г. Біренбаум та І.Ю. Кузіна вважають, що кількість може бути *зовнішньою*, коли ми рахуємо одиниці, та *внутрішньою*, коли ми рахуємо частини однієї й тієї ж одиниці. При цьому кількість також може бути *точно визначеною* (наприклад, *п'ять сторінок*) та *невизначеною* (наприклад, *багато води*) [3, с. 128; 14]. Окрім того, науковці виділяють *сумарну кількість* і *дистрибутивну кількість*, різниця між якими полягає в тому, що сумарна кількість не містить вказівок на внутрішній розподіл одиниць, тоді як дистрибутивна такі вказівки має [3, с. 129; 14].

Мовна категорія кількості є засобом вираження універсальної понятійної категорії кількості за допомогою різнорівневих одиниць мовної системи [2, с. 11; 6, с. 8; 10, с. 137]. Учені не є одностайними щодо природи мовної кількості, визначаючи її як «поле», під яким вони розуміють «комплекс, що опосередковано реалізує кількісні відношення навколишнього світу» (О.М. Медвідь [5, с. 10]). Іноді замість терміна «поле» можна знайти у вжитку терміни «певний «семантичний простір» (Ю.Л. Нігматзянова [16], Л.П. Колоколова [1, с. 3]) або «семантична категорія» (К.Н. Симонова [6, с. 8]). Остання визначається як мовна інтерпретація понятійної кількості, «узагальнене поняття», що є результатом концептуалізації онтологічної кількості (В.Г. Субіч [13, с. 7]), або ж як «загальне поняття, що об'єднує декілька різних категорій, які в тому чи іншому плані пов'язані своїми значеннями з поняттям кількості» (С.В. Шабі [10, с. 136]). Як бачимо, друге визначення є ширшим і водночас – менш конкретним, оскільки передбачає наявність декількох категорій, які з категорією кількості пов'язуються не безпосередньо, а лише «в тому чи іншому плані».

Серед учених також існують істотні розбіжності щодо термінологічного позначення категорії кількості в онтологічному, гносеологічному й лінгвістичному аспектах. Основними термінами, якими оперують дослідники, є «кількість», «кількісність» і «квантитативність». Більшість авторів використовують термін «кількість» для позначення *онтологічної категорії*, тобто суті явищ об'єктивної дійсності (Г.Д. Архипкіна для позначення онтологічної кількості синонімічно з терміном «кількість» вживає термін «плюральність» [17, с. 9]). Для відповідної *понятійної категорії* вчені використовують переважно термін «кількісність» (А.О. Худяков, Ю.Л. Нігматзянова, К.Н. Симонова, Г.Д. Архипкіна,

С.А. Бронікова), «концептуальна» (М.В. Щетнікова) або «мисленева категорія кількості» (В.З. Панфілов, І.Ю. Кузіна). Часто ці терміни виступають як взаємозамінні (Н.Г. Мінгазова, К.Н. Симонова). Досить частотним у сучасній лінгвістиці для позначення понятійної категорії кількості є термін «квантитативність» (Л.В. Калініна, Л.П. Колоколова, С.В. Шабі, І.П. Савельєва та О.Н. Медвідь).

Що стосується *лінгвістичного аспекту кількості*, то й тут серед лінгвістів також немає чіткого термінологічного апарату: учені оперують такими термінами, як «мовна категорія кількості» (І.Ю. Кузіна, Н.Г. Мінгазова), «мовна категорія квантитативності» (С.А. Бронікова), «мовне поле кількості» (О.Н. Медвідь), «поле квантитативності» (Г.Д. Архипкіна), «кількісність» (К.Н. Симонова, В.Г. Субіч, Ю.Л. Нігматзянова), Н.С. Чиркинян, вказуючи на різницю між термінами «кількісність» і «кількість», відзначає, що під «кількісністю» розуміється будь-який прояв кількісної ознаки, що може стосуватися предметів, дій або ознак, натомість «кількість» – поняття значно вужче, оскільки зазвичай стосується лише предметів [18, с. 9].

Як бачимо, у всіх розглянутих аспектах – онтологічному, гносеологічному та лінгвістичному – категорія кількості визначається й класифікується по-різному, що свідчить про відсутність єдиного та загальноприйнятого термінологічного апарату для позначення цієї категорії на всіх вищезгаданих рівнях її аналізу.

У лінгвістичній літературі в межах *традиційного підходу*¹ розгляд мовної категорії кількості зазвичай обмежується аналізом числівника як частини мови з кількісним значенням та морфологічних категорій числа іменника, прикметника й дієслова [1, с. 2]. Більш широкий підхід до аналізу мовної кількості знаходимо в межах польового підходу до вивчення мовних одиниць, зокрема, у роботах таких учених, як О.В. Гуліга та Є.Й. Шендельс [19], З.Я. Тураєва, Я.Г. Біренбаум [3], Л.Д. Чеснокова [4] та інші, які розглядають, крім граматичних, також лексичні засоби вираження кількості.

Найбільш детальне висвітлення мовна категорія кількості отримала в межах такого сучасного напрямку лінгвістики, як *функціонально-семантичний підхід*, у якому вона розглядається або як функціонально-семантичне поле (далі – ФСП), або як функціонально-семантична категорія (далі – ФСК).

Один із засновників цього напрямку О.В. Бондарко визначає ФСП як угруповання граматичних, лексичних і різноманітних комбінованих засобів певної мови, які взаємодіють на основі спільних семантичних функцій [20, с. 11]. ФСП базується на певній семантичній категорії (ФСК), під якою вчений розуміє основні інваріантні категоріальні ознаки («семантичні константи»), які можуть виступати в тих чи інших варіантах у мовних значеннях [20, с. 12]. Цієї ж позиції щодо співвідношення між ФСП та ФСК дотримується група вчених, зокрема й К.Н. Симонова, яка також вважає поняття ФСК вужчим, ніж ФСП. Науковець пише: «ФСК кількісності разом із комплексом засобів вираження, які належать до різних ієрархічних рівнів мовної системи, утворює функціонально-семантичне поле (ФСП) кількісності (квантитативності)» [6, с. 7].

Як бачимо, у цьому тандемі *ФСК кількісності* відображає *суто змістовний (семантичний)* бік мовної категорії кількості, тоді як *ФСП кількісності* – *формально-змістовний (формально-семантичний)*. Подібне відношення у формальній логіці визначається як *включення*.

Інші вчені не проводять таких чітких меж між цими двома поняттями. Так, С.В. Шабі, повністю розділяючи погляди вищезгаданої групи дослідників щодо ФСП кількісності, має власну думку щодо відповідної ФСК. На її переконання, ФСК кількіс-

¹ Під традиційним підходом ми розуміємо підхід, витоки якого сягають греко-римської школи вивчення системи мови. Цей підхід є досить розповсюдженим у практиці вивчення мови, він досить успішно співіснує із сучасними напрямками лінгвістики, подекуди зміщуючись з останніми.

ності є різноплановою величиною, що формується на основі інтеграції мовних елементів різних ієрархічних рівнів [10, с. 137]. З визначення постає, що ФСК вже не є суто семантичною категорією, як у вищеприписаній позиції, а включає у свої межі також формальний аспект. Ще більш прозорим у цьому плані є визначення Л.П. Колоколової: «Кількісність («квантитативність») – це багатоаспектна ФСК, у якій представлено різноманітний зміст у тісному переплетінні змістової й формальної функції та способів їх взаємодії» [1, с. 4]. Отже, ФСК перестає бути суто змістовою категорією, що наближає її до ФСП. Дослідники не уточнюють, чи ототожнюються повністю ці поняття або ж між ними існує певна різниця та яка саме. Натомість С.А. Бронікова роз'яснює, що ФСК та ФСП кількісності – це різні методи (підходи) до аналізу матеріалу, а тому ідентифікація категорії кількості як відповідної ФСК чи ФСП залежить від того, за яким принципом здійснено систематизацію кількісних одиниць усіх рівнів мови: категорійним чи польовим [21, с. 3].

Неоднозначним залишається також визначення самої **ФСК кількісності**. Так, К.Н. Симонова визначає семантичну категорію кількісності як певні характеристики предметів і явищ дійсності, які виражаються різнорівневими мовними засобами [6, с. 4]. Як бачимо, це визначення не характеризується конкретністю: не уточнюється, які саме характеристики предметів і явищ дійсності стоять за означенням «певні», не кажучи вже про те, що така ключова характеристика, як кількість, у цьому визначенні взагалі відсутня.

Більш прийнятним вважаємо визначення ФСК, надане Ю.Л. Нігматзяновою, згідно з яким ФСК кількості – це категорія, що відображає осмислення людиною кількісних характеристик реальності та виражається різнорівневими мовними засобами [16].

Багато уваги приділяється також прихильниками функціонально-семантичного напрямку таким питанням, як окремі типи кількісних відношень (Ю.Л. Нігматзянова [16]), засоби вираження кількісної семантики в певній мові (С.А. Бронікова [21], Г.Г. Галіч [22]), зіставлення кількісних відношень на матеріалі різних мов (К.Н. Симонова [6], Л.Д. Чиркинян [18], В.Г. Субіч [13], С.О. Швачко [23]) тощо. Однак без належної уваги залишаються такі сутнісні проблеми категорії кількості, як об'єм і зовнішні межі цієї категорії, її структура, не кажучи вже про критерії семантичної класифікації всередині категорії та чітке розмежування окремих її підкласів [24, с. 7; 14].

Зокрема, нез'ясованим донині залишається питання внутрішньої структури категорії кількості та її меж. Згідно з визначеннями багатьох дослідників ця категорія охоплює різноманітні значення («основні ознаки»), що відображають ті чи інші кількісні параметри дійсності. Однак єдиної думки щодо того, які саме значення слід відносити до кількісних, серед лінгвістів до цього часу немає. Щоправда, деякі із цих значень згадуються в лінгвістичних працях дещо частіше, ніж інші. Так, загально визначеними кількісними ознаками вважаються «одичність/множинність», «дискретність/недискретність», «означеність/неозначеність», «збірність» (А.П. Загнітко [25], Л.П. Колоколова [1], С.А. Бронікова [21], І.Ю. Кузіна [14]). Окрім того, до категорії кількості Н.Г. Мінгазова та С.А. Бронікова відносять значення «рахованість/нерахованість» [2; 21], І.Ю. Кузіна, посилаючись на роботи З.Я. Тураєвої та Я.Г. Біренбаума, приписує категорії кількості такі значення, як «сумарність/дистрибутивність», «точна/приблизна кількість», «кардинальність/ординальність», додатково вказуючи на значення «впорядкованість/невпорядкованість» і «відношення «більше – менше» [14]. В.Г. Субіч та С.А. Бронікова називають також «наявність/відсутність суб'єктивної оцінки» [13; 21]. О.В. Гулига

та Є.І. Шендельс виокремлюють значення «імпліцитність» [19], М.О. Бірюкова – значення «приблизність», «тотальність», «партиципальність», В.І. Дегтярьов – «тривалість», «просторово-часова протяжність», «повторюваність» [2].

Основним аспектом виявлення кількісних відношень, на думку лінгвістів, є протиставлення одичності та множинності. Хоча поняття «одичності» і «множинності» активно використовуються для номінації як понятійних, так і мовних категорій, учені, як правило, не надають їх визначень, оперуючи ними як загальновідомими термінами.

Більшість граматистів приписують мовній субкатегорії **«одичність»** значення «одич» (Н.Г. Мінгазова [2, с. 13], А.П. Загнітко [25, с. 38], В.Г. Субіч [13, с. 10], Л.П. Колоколова [1, с. 10]). Однак деякі дослідники, зокрема й О.І. Букреєва, приписують цій субкатегорії не одне, а декілька значень. Так, розглядаючи ФСП одичності в англійській мові, науковець стверджує, що значення мовної категорії одичності є достатньо різноманітними й неоднорідними. Вона виділяє серед них три основні: перше значення практично співпадає з визначенням більшості лінгвістів (денотат, представлений у кількості одного екземпляра, який є представником цілого класу); друге значення має більш високий рівень абстракції та позначає дискретний клас загалом (наприклад, збірні назви); третє значення – це представник класу, який характеризує клас загалом [2, с. 14].

Отже, учені трактують поняття «одичність» у широкому й вузькому сенсі. Спільним для обох підходів є визнання значення «одич» семантичною доміантою цієї категорії. Представники ж більш широкого підходу акцентують увагу на неоднорідності значення «одич», яке може набувати додаткових семантичних відтінків. Так, на думку Л.О. Запєвалової, складність поняття одичності полягає в його неоднозначних і різноманітних зв'язках із категоріями означеності/неозначеності, а також у специфічному положенні на межі між дискретною й недискретною квантитативністю [26, с. 33]. Аналогічної думки дотримується Л.П. Колоколова, яка характеризує «одичність» у зіставленні з «множинністю» як означену кількість, що протиставляється неозначеній, як недискретну величину, протиставлену дискретній [1, с. 16].

На противагу одичності, яка має значення «одич предмет», **множинність** позначає кількість «більше ніж один» [2, с. 13; 13, с. 10]. А.П. Загнітко замість «множинності» використовує термін «неодичність» та зауважує, що ця категорія охоплює різноманітні вияви семантики «більше ніж один» [25, с. 38]. Л.П. Колоколова поряд із визначенням «те, що більше одичності» вважає множинність також «сукупністю елементів «одич» [1, с. 10]. На її думку, категорія множинності є дискретним видом кількості. Особливістю цієї категорії є те, що вона визначається за допомогою операції рахунку, яка розкриває потужність множинності [1, с. 17].

Таким чином, як і у випадку з одичністю, поняття «множинність» також розглядається як у широкому, так і у вузькому розумінні. Обидва підходи об'єднують визнання значення «більше ніж один» семантичною доміантою множинності. Вузького підходу дотримуються граматисти, які обмежують поняття «множинність» лише значенням «більше ніж один», наприклад, Н.Г. Мінгазова та В.Г. Субіч. Представником широкого підходу є А.П. Загнітко, який наголошує на неоднорідності цього поняття. Особливим є трактування Л.П. Колоколової, яка визначає множинність як «сукупність елементів «одич»». Таке визначення, на відміну від вищезгаданої позиції, обмежує склад множинності лише цілими елементами, тоді як значення «більше ніж один» означає, що будь-яку сукупність, яка має більше одного елемента, можна віднести до категорії множинності незалежно від того, якими є її елементи: цільними об'єктами чи частинами об'єктів.

Висновки. Розглянувши категорію кількості в її онтологічно-гносеологічному та лінгвістичному аспектах, ми дійшли висновку про різне, іноді суперечливе, трактування цих аспектів як у лінгвістичній, так і у філософській літературі.

Так, донині в лінгвістиці існують розбіжності щодо визначення мовної категорії кількості, її внутрішньої структури й меж. Не склалося до цього часу також єдиного, загальноприйнятого термінологічного апарату, придатного для дослідження цієї категорії.

Незважаючи на те, що найбільш детально та глибоко розвідки цієї категорії було здійснено в межах функціонально-семантичного підходу, ученим так і не вдалося з'ясувати сутність цієї категорії. Вони не дійшли згоди щодо того, що саме є її мовним відповідником: ФСП чи ФСК, як саме слід розуміти ці поняття та яке співвідношення між ними є найбільш науково обґрунтованим. Дотепер суперечливим залишається трактування таких субкатегорій, як «одичність» і «множинність».

З огляду на сказане можемо стверджувати, що ця категорія залишається актуальною в лінгвістиці та потребує подальших досліджень.

Література:

1. Колоколова Л.П. Когнитивный аспект категории количества в русском языке : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.01 / Л.П. Колоколова. – Волгоград, 1994. – 18 с.
2. Мингазова Н.Г. Категория числа имен существительных в английском языке / Н.Г. Мингазова. – Казань : КФУ, 2012. – 103 с.
3. Тураева З.Я. Некоторые особенности категории количества / З.Я. Тураева // Тураева З.Я. Вопросы языкознания / З.Я. Тураева, Я.Г. Биренбаум. – М. : Наука, 1985. – Вып. 4. – С. 122–130.
4. Чеснокова Л.Д. Категория количества и ее выражение в современном русском языке / Л.Д. Чеснокова. – Таганрог : Изд-во Таганрогского гос. пед. ин-та, 1992. – 178 с.
5. Медведь Е.Н. Категория количественности в языковой картине мира / Е.Н. Медведь // Мова і культура. – К. : ВД Дмитра Бураго, 2009. – Т. 2(127). – Вып. 12. – С. 9–15.
6. Симонова К.Н. Функционально-семантическое поле количественности в современном английском языке в сопоставлении с русским языком : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.20 / К.Н. Симонова. – Ростов-на-Дону, 2003. – 206 с.
7. Щетникова М.В. Онтолого-гносеологический аспект категории количества / М.В. Щетникова // Вестник Удмуртского университета. – Ижевск : Удмуртский ун-т, 2010. – Вып. 2. – С. 102–108.
8. Гегель Г.В.Ф. Энциклопедия философских наук : в 3 т. / Г.В.Ф. Гегель. – М. : Мысль, 1974. – Т. 1 : Наука логики. – 1974. – 452 с.
9. Аристотель. Сочинения : в 4 т. / Аристотель. – М. : Мысль, 1976. – Т. 1. – 1976. – 549 с.
10. Шабі С.В. Номени неконкретизованої квантитативності у структурі лексико-семантичного поля кількості української казки / С.В. Шабі // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць. – Донецьк : ДонНУ, 2011. – Вып. 22. – С. 136–140.
11. Философский словарь / под ред. И.Т. Фролова. – М. : Республика, 2001. – 719 с.
12. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник / Н.И. Кондаков. – М. : Наука, 1975. – 720 с.
13. Субич В.Г. Функциональный анализ лексико-семантического аспекта количественности в английском, японском и русском языках : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.20 / В.Г. Субич. – Казань, 2012. – 25 с.
14. Кузина И.Ю. Категория количества и ее выражение в языке (введение в проблематику) / И.Ю. Кузина // Magister Dixit: научно-педагогический журнал. – 2014. – № 1(13). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://md.islu.ru/sites/md.islu.ru/files/rar/kuzina_i_yu.pdf.
15. Субич В.Г. Языковое количество и его классификации / В.Г. Субич, Л.Г. Чабанова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://kpfu.ru/staff_files/F1761180055/Statya.pdf.
16. Нигматзянова Ю.Л. Субстантивы с вторичным значением количества в функционально-семантическом поле количественности (на материале русского и английского языков) / Ю.Л. Нигматзянова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://sarsute.ru/images/stories/articlefoto/rio/yazyk/2/nigmatzyanova.pdf>.
17. Архипкина Г.Д. Когнитивные основания и антропоцентрические параметры грамматической категории числа : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / Г.Д. Архипкина. – Краснодар, 2006. – 44 с.
18. Чиркинян Н.С. Поле количественности (на материале русского и армянского языков) : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / Н.С. Чиркинян. – Ереван, 1980. – 221 с.
19. Гулыга Е.В. Грамматико-лексические поля в современном немецком языке / Е.В. Гулыга, Е.И. Шендельс. – М. : Просвещение, 1969. – 184 с.
20. Бондарко А.В. Основания функциональной грамматики / А.В. Бондарко // Теория функциональной грамматики. Введение. Актуальность. Временная локализованность. Таксис / отв. ред. А.В. Бондарко. – Л. : Наука, 1987. – С. 5–39.
21. Бронікова С.А. Функціонально-семантичне поле квантитативності в сучасній українській мові : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / С.А. Бронікова. – О., 2004. – 205 с.
22. Галич Г.Г. Когнитивная категория количества и ее реализация в современном немецком языке / Г.Г. Галич. – Омск : Изд-во ОмГУ, 2002. – 208 с.
23. Швачко С.А. Языковые средства выражения количества в современном английском, русском и украинском языках / С.А. Швачко. – К. : Вища школа, 1981. – 144 с.
24. Киклевич А.К. Язык и логика. Лингвистические проблемы квантификации / А.К. Киклевич. – Мюнхен : Verlag Otto Sagner, 1998. – 97 с.
25. Загнітко А.П. Іменниково-числова категорійність: типологічно-теоретичний та типологічно-функційний аспекти / А.П. Загнітко // Вісник Одеського національного університету. Серія «Філологія». – О., 2012. – Т. 17. – Вып. 4. – С. 37–44.
26. Запєвалова Л.А. Содержательные компоненты категории единичности на понятийном уровне (на материале русского и английского языков) / Л.А. Запєвалова, С.М. Платыгина // Современные исследования социальных проблем. – 2014. – № 11(43). – С. 31–41. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://journal-s.org/index.php/sisp/article/view/1120143/pdf_750.

Тіора Е. С. Категорія кількості в теоретичному вимірюванні

Анотація. В статті розглянуті існуючі концепції категорії кількості в її онтологічному, гносеологічному і лінгвістичному аспектах, а також визначені найбільш актуальні проблеми і питання для подальшого вивчення.

Ключові слова: понятійна категорія кількості, мовна категорія квантитативності, функціонально-семантична категорія кількості, єдиничність, множественність.

Tiora E. The category of quantity in a theoretical dimension

Summary. The article is the review of the existing standpoints of the category of quantity in its ontological, gnoseological and linguistic aspects. It also defines its main problems and questions to be investigated.

Key words: conceptual category of quantity, linguistic category of quantitativity, functional-semantic category of quantitativity, singularity, plurality.